

Els límits de la fiscalitat

Xavier Altimir i Planes

Introducció

Andorra ha gaudit fins ara d'un sistema impositiu suposadament tou, basat en l'aplicació d'un impost sobre la importació de mercaderies (IMI) i de tot un seguit d'impostos indirectes locals i nacionals.

Això ha fet que fins ara la majoria dels ingressos de l'Estat hagin estat aportats pel sector del comerç.

Crec personalment que la reforma fiscal iniciada aquest mateix any pel nostre govern arriba amb retard, però estem a temps de buscar la fórmula impositiva adequada per al nostre país, moderna, clara, senzilla i equitativa.

Tinc clar que són moltes i diverses les opinions sobre aquest tema; en aquesta exposició intentaré fer una pinzellada del que podria ser un model adequat.

Política impositiva

La política impositiva en les societats modernes europees compleix una funció fonamental com a instrument per al finançament d'un complex conjunt de polítiques públiques. Es tracta d'una política d'ampli abast, que altera d'una manera significativa moltes de les activitats econòmiques empresarials, tant en les decisions productives com en les inversores.

Reptes de la fiscalitat actual

El sistema fiscal no ha de penalitzar la creació de llocs de treball.

En aquests moments i afortunadament no tenim pràcticament atur, però cal ser previsors i no podem deixar de pensar que en el futur haguem d'afrontar aquest pro-

blema social. El impostos afecten molt directament l'activitat econòmica i s'ha d'evitar que provoquin la pèrdua de llocs de treball o que no en permetin l'increment.

El sistema fiscal ha de permetre fomentar l'estalvi i generar riquesa.

L'estalvi és una garantia per poder finançar la inversió, que permet un major creixement de l'economia a mitjà i llarg termini.

Una fiscalitat que dóna suport a l'estalvi permet continuar generant riquesa a les empreses, disposar de més recursos, que es poden reinvertir, i alhora generar més llocs de treball.

La reinversió i expansió de les empreses permet guanyar competitivitat en els mercats, tant intern com extern, i reforçar l'atractiu inversor del país pel que fa als capitals externs.

Principis de la fiscalitat

La pressió fiscal ha de limitar-se a l'estrictament necessària per aconseguir els objectius de redistribució equitativa per disposar dels serveis públics que es fixi democràticament la societat. (Sense oblidar que en moltes ocasions el nivell de serveis oferts pel sector públic no és sempre el més eficient.)

La introducció d'impostos suposa canvis importants del sistema econòmic i social, que afecten directament l'economia tant dels ciutadans com de les empreses.

Això ens obliga a ser exigents i prudents a l'hora d'establir el límit adequat.

Requisits de la política impositiva

Suficient per finançar la despesa.

Cal dissenyar una política fiscal en funció de les necessitats del país.

És indispensable l'equilibri entre el que es recapta i la despesa pública.

En el cas d'Andorra, les despeses principals són: inversió pública, educació i sanitat.

Cal aprofitar les avantatges de ser un país petit, per poder controlar i racionalitzar amb facilitat la despesa de funcionament de les institucions públiques.

Flexible.

Els ingressos fiscals han de poder créixer al mateix ritme que el producte interior brut, sense necessitat d'incrementar els tipus impositius. La majoria de països han començat amb tipus impositius baixos i amb el temps els han anat augmentant més enllà del límit suportable per als ciutadans i les empreses que els han de pagar.

Equitativa. Com diu l'article 37 de la Constitució, "Totes les persones físiques i jurídiques contribuiran a les despeses públiques segons la seva capacitat econò-

mica, mitjançant un sistema fiscal just, establert per la llei i fonamentat en els principis de generalitat i de distribució equitativa de les càrregues fiscals". S'ha de gravar els contribuents segons la seva capacitat de pagament horitzontal (mateix pagament entre iguals) i vertical (pagament diferent entre desiguals). Neutra.

Cal evitar al màxim els efectes negatius sobre l'activitat econòmica i social que tots els impostos provoquen.

És millor una fórmula impositiva sobre una base àmplia (IVA, IRPF, impost sobre els beneficis) i de tipus reduït.

Amb una base d'aplicació àmplia i de baix percentatge evitarem la demanda de deduccions i desgravacions que sovint poden fer els diferents sectors de l'economia.

Clara i senzilla.

Transparent per evitar el frau.

D'aplicació senzilla i àgil per a les empreses. Cost mínim per a l'administració en el control, evitant un sistema fiscal massa complicat i burocratitzat. Administrada amb eficiència.

Els obligats contribuents hem d'exigir que els recursos de l'Estat s'administrin amb eficiència.

S'ha d'evitar que serveixin per mantenir una estructura pública cada cop més gran, burocratitzada i poc àgil.

Conclusions

Hem tingut recentment la incorporació de l'ISI. Si ens basem en els principis esmentats de fiscalitat ideal, el de claredat i senzillesa, és evident que no s'ha aconseguit. Encara avui genera molts dubtes en l'aplicació i és percebut com a injust: si la declaració és negativa no hi ha dret a devolució, l'exportació de serveis no n'està exempta, i amb el sistema de mòduls, certs sectors o empreses faran un benefici fiscal. Hem defensat els impostos sobre el consum, però se n'ha creat un de poc clar i complicat. Cal anar a una imposició indirecta tipus IVA de manera urgent. Les empreses han hagut de fer esforços importants per adaptar-se a un sistema transitori absurd. L'administració no té dret a fer malgastar els recursos dels seus administrats.

Finalment, amb vista al futur, sembla que la proposta del Govern actual va encaminada cap a la creació d'un l'IVA o IGI (substitut de l'ISI) i a una imposició directa sobre els beneficis empresarials, sense parlar en cap moment de les rendes.

Cal recordar l'article 37 de la Constitució, que ens parla que les persones físiques o jurídiques han de contribuir segons les seves capacitats econòmiques.

Crec que voler gravar les empreses i no les rendes individuals seria una covardia electoral i podria ser contradictori amb l'article 37 de la Constitució. És evident que els impostos han de ser progressius i que les rendes més baixes no s'han de gravar.

Els empresaris cotitzaran tant per les rendes com pels beneficis; per tant, cal buscar un sistema que no penalitzi la inversió ni el creixement del teixit empresarial, per assegurar el futur de l'economia. Som a l'inici de *l'era fiscal* d'Andorra; segurament, com ja he dit, hem esperat massa, però ara no podem anar amb presses, com en el cas de l'ISI. Crec que hem de crear un debat obert entre les forces polítiques, econòmiques i socials del país i cercar el millor model de manera conjunta. És un repte que hem d'afrontar i ho hem de fer en moments difícils, moments en què el futur d'Andorra és a debat.

És el deure de qui ens governa assegurar-se els recursos per poder fer front a les despeses de l'Estat en funció de les prioritats nacionals i del seu programa electoral.

És el deure de la societat civil assegurar-se que aquestes despeses són necessàries, que els recursos obtinguts són emprats de manera eficient i que els sistemes de recaptació no posen en perill el seu propi futur.

Xavier Altimir i Planes

Empresari i president de la Confederació Empresarial Andorrana (CEA)